

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13610,Twarze-poznanskiej-bezpieki.html>
29.04.2024, 06:23

Twarze poznańskiej bezpieki

Wystawa „Twarze poznańskiej bezpieki” została przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Poznaniu. Jej otwarcie odbyło się 5 czerwca 2007 r. na Placu Wolności w Poznaniu. Wystawa składa się z 26 plansz z fotografiami i biogramami czołowych funkcjonariuszy poznańskiej bezpieki, którzy zajmowali się zwalczaniem wszelkich przejawów i form opozycji w Poznaniu i Wielkopolsce. Prezentacja jest częścią ogólnopolskiego przedsięwzięcia badawczego, prowadzonego przez Biuro Edukacji Publicznej IPN. W ramach projektu, mającego na celu ukazanie społeczeństwu historii i obsady komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, opublikowane zostały trzy tomy monografii „Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza”. Pierwszy obejmuje lata 1944–1956, drugi lata 1956–1975, natomiast trzeci lata 1975–1990. Publikacja ta stała się punktem wyjścia do wystaw opracowywanych przez kolejne oddziały IPN, w tym ekspozycji „Twarze poznańskiej bezpieki”.

Wystawa podzielona została na dwie części. Pierwsza ukazuje kierownictwo wojewódzkich struktur UB w latach 1945–1956 – w okresie funkcjonowania Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego (1945–1954) i Komitetu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego (1954–1956). Druga obejmuje czasy, gdy SB funkcjonowała w strukturach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a na szczeblu województw i powiatów – w strukturach wojewódzkich i powiatowych komend Milicji Obywatelskiej. Każdą z części otwiera schemat, zawierający podstawowe informacje o strukturach wojewódzkich UB i SB. Następujące po sobie panele prezentują sylwetki (biogramy i fotografie) szefów WUBP, np. pierwszego szefa w Poznaniu majora Stanisława Szota, ponadto m.in. majora Adama Korneckiego (właściwie Dawida Kornhendlera, który wyjechał z Polski w roku 1968) i majora Feliksa Dwojaka – szefa WUds.BP w czasie Powstania Poznańskiego 1956 r. Obok szefów WUBP są fotografie ich zastępców, w tym majora Mieczysława Głowackiego, który pełnił tę funkcję w czerwcu 1956 roku, a następnie jako zastępca komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej do spraw Służby Bezpieczeństwa aż do lutego 1968 roku był faktycznym szefem SB w Wielkopolsce. Kolejne plansze ukazują naczelników poszczególnych wydziałów Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego i ich zastępców (np. porucznika Stanisława Cozasia, pełniącego funkcję zastępcy naczelnika Wydziału II WUBP, a w latach siedemdziesiątych – wojewody poznańskiego) aż do listopada 1956 roku, gdy po likwidacji Kds.BP, struktury policji politycznej znalazły się w MSW.

Część druga wystawy dotyczy okresu od 1956 do 1990 roku i, podobnie jak pierwsza, rozpoczyna się prezentacją sylwetek komendantów wojewódzkich Milicji Obywatelskiej oraz ich zastępców do spraw Służby Bezpieczeństwa – wśród nich długoletniego komendanta wojewódzkiego MO, pułkownika Henryka Zaskiewicza, który w połowie lat

osiemdziesiątych został skierowany do pracy w Grupie Operacyjnej „Wisła” w Moskwie. Wśród naczelników wydziałów i ich zastępców można znaleźć fotografie Mieczysława Boińskiego czy Edmunda Królikowskiego, z których pierwszy był szefem Wydziału IV, zajmującego się walką z Kościołem, a drugi, zanim w 1971 roku został II zastępcą komendanta wojewódzkiego ds. SB, szefował Wydziałowi III. Wydział ten zajmował się walką z opozycją polityczną. W tym wydziale pracował również kapitan Stanisław Kłys, zanim powierzono mu funkcję zastępcy naczelnika Wydziału II, czyli kontrwywiadu (później długoletni dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu). Wśród sylwetek ukazanych na wystawie znajdują się również fotografie kapitana Henryka Judkowiaka, zastępcy naczelnika Wydziału V, a później kierownika Inspektoratu Ochrony Funkcjonariuszy, zajmującego się inwigilacją funkcjonariuszy MSW, a także pułkownika Bogdana Jelenia, wieloletniego naczelnika Wydziału Śledczego SB.

Wystawa ukazuje fotografie jedynie wybranych funkcjonariuszy, zajmujących stanowiska kierownicze w strukturach UB i SB. Celem ekspozycji jest umożliwienie bliższego poznania sylwetek funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa, określanego jako „tarcza i miecz” Polskiej Partii Robotniczej, a następnie PZPR. Zaprezentowanie najważniejszych „twarzy poznańskiej bezpieki” stanowi formę przypomnienia roli, jaką odegrał aparat bezpieczeństwa w tworzeniu i funkcjonowaniu komunistycznego systemu władzy.

Wystawa „Twarze poznańskiej bezpieki” posiada aneks w postaci 8 plansz, na których zaprezentowano funkcjonariuszy aparatu represji z terenu obecnego powiatu gnieźnieńskiego.

[Otwarcie wystawy „Twarze poznańskiej bezpieki” - Poznań, 5 czerwca 2007 r.](#)

[PANELE WYSTAWOWE](#)